УДК 330.658:005.5

АКТУАЛЬНІ КЛЮЧОВІ ЗМІНИ У ФІНАНСОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

О. Заярнюк, канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Фінансовий менеджмент сучасних підприємств трансформується в контексті сталого розвитку, що пов'язано із зростанням важливості екологічних та соціальних питань, зміною клімату, виснаженням природних ресурсів, необхідністю запровадження заходів для скорочення нерівності та створення більш справедливого суспільства.

Роль сучасного фінансового менеджера значно змінилася за останні роки, що зумовлено низкою факторів, таких як глобалізація, швидкі темпи технологічних змін, посилення регуляторних вимог і підвищена увага суспільства до сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. В цих умовах відбуваються перетворення у підходах до управління фінансами, що охоплюють впровадження нових систем управління ризиками, розробка нових стратегій та політик, а також перебудова корпоративної культури. До ключових змін, які відбуваються у фінансовому менеджменті підприємств в контексті сталого розвитку, можна віднести такі (рис. 1).

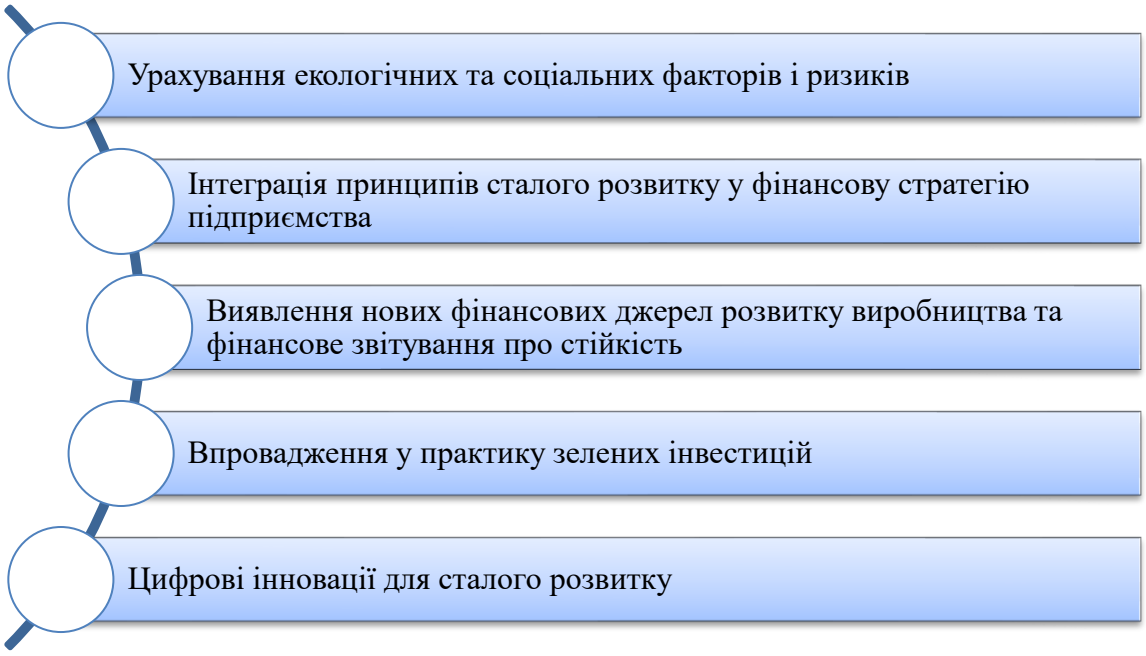

Рис. 1. Сучасні зміни у фінансовому менеджменті підприємств в контексті сталого розвитку

Джерело: складено автором за результатами власних досліджень та за [1; 2; 3]

Фінансові менеджери все більше враховують екологічні, соціальні та управлінські аспекти (Environmental, Social, Governance - ESG) при ухваленні рішень. Бізнес-процеси, інвестиції та інші фінансові рішення повинні бути узгоджені з принципами сталого розвитку. Спеціалісти, які працюють з фінансами, відповідають за виявлення, оцінку та мінімізацію фінансових та операційних ризиків, особливо в умовах воєнного стану, коли кількість і масштаби ризиків багатократно зростають [3]. Вони також зобов'язані стежити за дотриманням регуляторних вимог, що стають дедалі складнішими.

Інтеграція сталого розвитку у фінансову стратегію підприємств є важливим кроком для забезпечення довгострокової стійкості та відповідальності бізнесу. Передусім, підприємство

має окреслити, які цілі сталого розвитку є пріоритетними (зменшення вуглецевого сліду, підвищення енергоефективності, збільшення рівня соціальної відповідальності, управління відходами). Сталий розвиток повинен бути інтегрований у всі рівні організації, включаючи фінансове планування та бюджетування з урахуванням сталих ініціатив у розподілі ресурсів, виборі постачальників, а також інвестиційних стратегій.

Обмеженість фінансових ресурсів стимулює пошук підприємствами інноваційних способів залучення інвестицій від приватних інвесторів, використання можливостей одержання державних грантів, практику краудфандингу, венчурного капіталу та інших альтернативних джерел фінансування.

У цьому зв'язку слід підкреслити, що завдяки розробленому інструменту оцінювання фінансування розвитку (Development Finance Assessment – DFA) ПРООН виявила важливі аспекти, які впливають на ефективність стратегічного планування та фінансування розвитку, особливо щодо Цілей сталого розвитку (ЦСР). Одним із важливих висновків є те, що діючі стратегічні документи часто працюють ізольовано, без взаємного узгодження. Це призводить до дублювання зусиль, відсутності координації та неповного використання ресурсів. До того ж, недостатньо ефективна комунікація між органами влади, громадськістю та бізнесом призводить до низької обізнаності про ЦСР та їхню роль [4].

У світі формуються нові стандарти і вимоги щодо звітування про стійкість, що вимагає від підприємств прозорого інформування суспільства про свою діяльність у контексті принципів сталого розвитку для зміцнення репутації та залучення інвестицій.

Зростає популярність «зелених» інвестицій та фінансових інструментів, таких як «зелені облігації». Фінансові менеджери мають бути обізнані про такі можливості та активно інтегрувати їх у свою практику.

Нові технології також суттєво змінюють підходи до фінансового менеджменту. Вони охоплюють різноманітні технологічні інновації та практики, які дають змогу підприємствам підвищувати ефективність управління фінансами, приймати обґрунтовані рішення та збільшувати продуктивність [1]. Автоматизація фінансових процесів, збір та аналіз великої кількості фінансових даних дозволяє сучасним підприємствам отримувати глибокі інсайти, виявляти тренди та передбачати фінансові показники для поліпшення точності планування бюджетів. Штучний інтелект, машинне навчання, хмарні технології, електронний документообіг, технології, розроблені фінансовими стартапами (фінтех), смарт-автоматизація робочих процесів сприяють зменшенню витрат, підвищенню якості фінансових процесів та надають керівникам більше інструментів для прийняття виважених рішень.

Отже, сталий розвиток стає все більш важливим аспектом корпоративної діяльності, і фінансові менеджери часто відіграють ключову роль у забезпеченні того, щоб підприємства відповідали високим стандартам екологічної та соціальної відповідальності. Розширення ролі фінансових менеджерів вимагає від них більш широкого набору навичок, ніж будь-коли раніше. Вони повинні мати не лише глибокі фінансові знання, але й стратегічне мислення, лідерські навички та здатність ефективно спілкуватися з різними зацікавленими сторонами.

Список літератури

1. Бугріменко, Р., & Смірнова, П. (2024). ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА. Економіка та суспільство, (59). URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-29 (дата звернення 30.04.2024)

2. Горбач, Л., Рубан, О., & Гуменюк, Я. (2024). ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА ТА СТАЛЕ ВИРОБНИЦТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ. Економіка та суспільство, (59). URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-8 (дата звернення 02.05.2024)

3. Захарова, Н. (2023). ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Економічні горизонти, (4(26), 38–47. URL: https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291788 (дата звернення 02.05.2024)

4. Фінансування заходів, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку в Україні: чотири ключові фактори успіху. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/news/finansuvannya-zakhodiv-spryamovanykh-na-dosyahnennya-tsiley-staloho-rozvytku-v-ukrayini-chotyry-klyuchovi-faktory-uspikhu